

leklusīties, domāt
un tad darīt

Andris Jaunsleinis

Vai reforma ir beigusies?

- ATR reforma
 - jaunas iespējas attīstīties
 - jaunas problēmas, lai kompensētu dzīves apstākļu pasliktināšanos
 - Valsts budžeta kompensācija visām pašvaldībām , kuru ieņēmumi ir samazinājušies tieši ATR rezultātā
- Reģionālo reformu kavē nespēja rīkoties valsts interesēs
 - lai reforma virzītos uz priekšu jāvadās no reālajām pilsētu un novadu attīstības interesēm

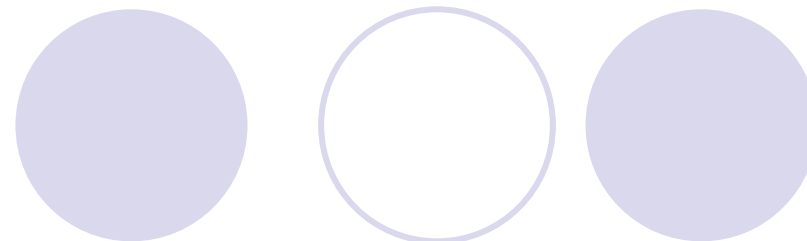
Krīze pierādīja valdības neprasmī

- Trūka informācijas un analīzes pamatotu lēmumu pieņemšanai
- Ne vienmēr birokrātu padomi izrādījās derīgi
- Trūka prasmes iesaistīt sociālos partnerus un sabiedrību
- Bailes no sabiedrības noveda pie sasteigtiem un kļūdainiem lēmumiem
- Trūka prasmes aizstāvēt nacionālās intereses sarunās ar aizdevējiem

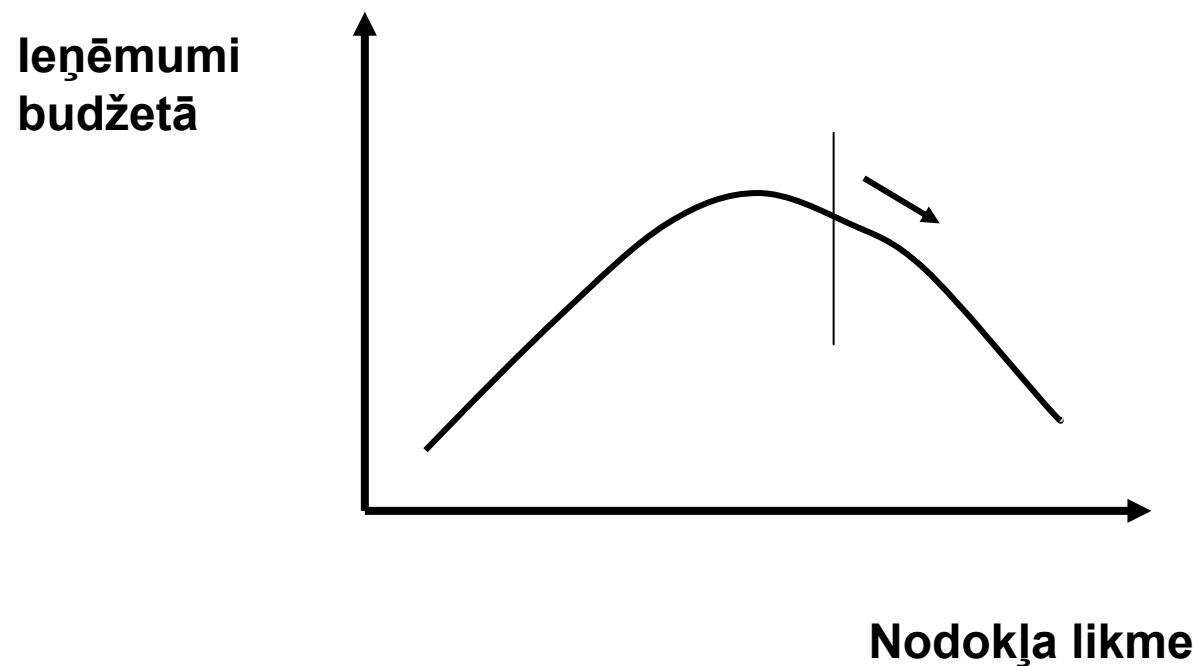
Galvenās kļūdas

- Ekonomikas dzēšanai izvēlētie paņēmieni bija pārsteidzīgi, tie nevis stabilizēja, bet strauji veicināja krīzi
 - Valdības algu politika(no neprātīga paaugstinājuma līdz neprātīgam samazinājumam)
 - Kļūdaini lēmumi budžeta izdevumos izglītībā un medicīnā
 - Investīciju bremzēšanas politika
 - Bailes aizņemties reālai situācijas stabilizēšanai
 - Pašvaldību lomas neizpratne

Galvenās kļūdas:

- Nodokļus nedrīkstēja palielināt

Galvenās kļūdas

- ES fondu apgūšanu nedrīkstēja apturēt
 - Katrs ieguldīts Eiro paplašinātu iekšējo tirgu
- Valsts investīciju programmas nevajadzēja apturēt
 - Krīzes sākumā valstij bija trešais mazākais parāds/kopproduktu no 27 ES valstīm
 - Investīcijas publiskajā infrastruktūrā ir sevi pierādījušas kā labākais krīzes pārvarēšanas līdzeklis

Galvenās kļūdas

- Sarunās ar Starptautisko valūtas fondu, Pasaules banku un ES Centrālo banku:
 - Vajadzēja skaidri un droši nosaukt Latvijas intereses un sniegt patiesu informāciju
 - Nevajadzēja maldināt starptautiskās organizācijas par valsts iekārtu, stāstot ka pašvaldības ir padotas valdībai
 - Nevajadzēja piekrist risinājumiem, kuri nepārprotami destabilizē situāciju un noved pie straujas valdības rīcībspējas mazināšanās

Pašvaldību loma krīzē

- Visas Eiropas pašvaldības piedāvā kopīgus risinājumus krīzes situācijai
- LPS secinājumi un piedāvājumi 2008.gada oktobrī – decembrī apsteidza Eiropas secinājumus un vēlākā notikumu gaita ir pierādījusi toreizējo prasību pareizību

Galvenās LPS prasības krīzes pārvarēšanai

- Proporcionālu daļu no starptautiskā aizdevuma izmantot situācijas stabilizēšanai un iekšējā tirgus atjaunošanai pašvaldībās
- Atteikties no pārmērīgas regulēšanas, (noteikumu un pārbaužu apjoma) atļaujot pašvaldību politiķiem izvērtēt vietējās īpatnības un rīkoties atbilstoši situācijai

Vietējie krīzes pārvarēšanas plāni

- Neviens to mūsu vietā neizdarīs
- Dialogs ar sabiedrību
- Arguments sarunās ar SVF
- Pamatojums prioritātēm un savu noteikumu pieņemšanai

Galvenās prasības veselības aprūpes jomā

- Dzīvība, drošība un veselība ir augstākās prioritātes
- Valsts līdzekļus veselībai jāsamazina mazāk, nekā citās jomās
- Nodrošināt pienācīgu pakalpojumu grozu pašvaldību slimnīcās
- Garantēt neatliekamo palīdzību visā Latvijas teritorijā

Galvenās prasības izglītības jomā

- Skolotājiem algu atbilstoši darba tirgum
- Skolām un pašvaldībām teikšanu
- Nevis apkarot, bet iesaistīt privātos līdzekļus, attīstīt skolu pašpārvaldi
- Izpildīt valdības pienākumus:
 - Atlaišanas pabalsti
 - 5-6 gadīgo programma
 - Pirmsskolas pedagogu algas
- Saglabāt mākslu, sportu, interešu izglītību kā pamatu nākotnes attīstībai

Rezultatīvais rādītājs sekmīgai skolu politikai:

- Vai mums vīrieši un sievietes starp pedagogiem ir proporcijā 50%/50%
 - Audzinošais efekts
 - Prestižs sabiedrībā
 - Sabalansēts atalgojums

Stratēģija krīzes periodā:

- Sadarbība ar sociālajiem partneriem
- Tieši kontakti ar kredīta devējiem – Starptautisko valūtas fondu un citiem
- Pašvaldību tiesības pildīt likumus un Ministru kabineta noteikumus reālo finanšu ietvaros
- Iekšējā tirgus atdzīvināšana
- Vērtīgākā resursa – cilvēku saglabāšana

LPS struktūra pēc vietējās reformas

- Palikušas 2 nosaukumu vietējās pašvaldības, kuru funkcijas un tiesības ir identiskas:
 - 9 Republikas pilsētas
 - 109 novadi
- Vēlēšanu rezultāti nav devuši kādai atsevišķai partijai dominējošo lomu
 - Saglabājas pamats interešu grupēšanai nevis pēc partijām, bet saimnieciskiem kritērijiem

LPS politiskā organizācija

- Biedru sapulce (organizatoriski lēmumi)
- Kongress – augstākais lēmējorgāns, nosaka organizācijas stratēģiju, pieņem svarīgākās kopējās politikas pamatnostādnes
- Dome – Lēmējorgāns kongresu starplaikos, veic būtiskas politiskas izšķiršanās, lemj par protokolu, budžetu, nozīmē pārstāvjus sarunām un starptautiskajās organizācijās
- Valde – Organizācijas operatīvā vadība, priekšsēža un administrācijas uzraudzība

ļespējamā sistēma

Dome – max. 125

109 no novadiem

8 no republikas pilsētām

7 no Rīgas

Priekšsēdis

Iespējamie statūtu grozījumi

- Esošā sistēma
 - Biedru sapulce – katram biedram 1 balss
 - Kongress
 - Dalībnieki – 1delegāts
 - Rīga – 7 delegāti
 - Priekšsēdis
- Iespējamā sistēma
 - Biedru sapulce – katram biedram 1 balss
 - Kongress
 - ≤ 5000 – 1 delegāts
 - 5001 līdz 20000 – 2 delegāti
 - > 20000 – 3 delegāti
 - Rīga – 7 delegāti
 - Priekšsēdis

Komiteju sistēma

- Komitejās jāiesaista plašāku politiķu loku (būs vairāk pilna darbalaika politiķu vienā pašvaldībā)
- Jāsaglabā arī kā profesionāļu forums
- Komiteju priekšsēdētāji ir valdes locekļi
 - Finanšu un ekonomikas komiteja
 - Tehniskā komiteja
 - Sociālā komiteja
 - Izglītības un kultūras komiteja
 - Reģionālās un pašvaldību attīstības komiteja
 - Apakškomitejas – jāveido elastīgi, ievērojot tradīcijas

Lēmumu pieņemšana

- Ja iespējams – jāveido konsensu
- Ja būtiska LPS biedru grupa nepiekrīt – teikt valdībai un Saeimai ka ir atšķirīgi viedokļi
- Spējā vienoties, prasmē piekāpties mazajās lietās lai uzvarētu lielajās – mūsu spēks

Jānosaka vadlīnijas turpmākai darbībai jaunajos apstākļos:

- Kādus mērķus saglabāt ?
 - Ko turpmāk darīt citādi ?
 - Kāda būs Latvija pēc globālās krīzes?
- Šajā kongresā – uzdevumu nākamajam kongresam, nosakot galvenos vadlīniju virzienus
- Inovācijas LPS darbā, jauno tehnoloģiju un iespēju izmantošana

Finanšu autonomija nav pietiekama

- Nodokļu politika
- Izlīdzināšana nodrošināja apstākļus regulāro pakalpojumu uzturēšanai
- ES fondu pieejamība jānodrošina visām pašvaldībām, jāpalielina pašvaldību daļa kopbudžetā

Jāpanāk vienošanās starp pašvaldībām

- Reģionālā reforma ir iestrēgusi tādēļ, ka to mēģināja realizēt pret lielu pašvaldību grupu interesēm
- Nerisinot problēmu arvien reālāks kļūst drauds iegūt gubernatorus
- Jāsaglabā ilglaicīgais LPS uzstādījums – stingri jānodala reģionu kompetences un finanses no vietējo pašvaldību kompetencēm un finansēm

Jāpanāk cita attīstības plānošanas principa īstenošana

- Jābūt ievērojamai daļai, ko plāno un vada pašvaldības, nevis nozaru ministrijas. Nozaru lomu jāierobežo
- Valsts un pašvaldību attīstības politikām jābūt papildinošām, nevis savstarpēji pakļautām
- Nodot būtiskas finanses pašvaldībām, valstij pārstāvēt Latviju starptautiski

Situācija pašvaldībās:

- Pašvaldībām trūkst naudas taču ir citi resursi:
 - 2/3 agrāko deputātu atkal ieguva vēlētāju mandātu. Tas ir iepriekšējā darba novērtējums. Šiem deputātiem ir neatsverama pieredze vadīt un rīkoties visgrūtākajās situācijās
 - 1/3 jaunu deputātu. Jaunas idejas un jauns skatījums papildinās pieredzi. Jaunas idejas gan krīzes pārvarēšanai, gan labāka līmeņa sasniegšanai pēc krīzes

Situācija valstī: vai tieksme eksperimentēt mums saglabājusies no 1917.gada?

- Cik tālu var samazināt pensijas?
- Cik tālu var izvietot skolas un slimnīcas?
- Cik mazas var padarīt algas?
- Cik lielus var pacelt nodokļus?

Vai Latviešu tauta ir pelnījusi, ka ar to šādi izrīkojas? Ja sēdēsīm mājā un gaidīsim pabalstu, vai spēsim atdot parādus?

Izdzīvos tas, kas spēs mainīties pats un mainīt apstākļus

- Uz normatīviem un aizspriedumiem balstīta sistēma nespēs izdzīvot:
 - Normatīvs nevar būt pamatojums, lai mazāk blīvi apdzīvotā teritorijā nebūtu skolu un slimnīcu
 - Apstākļi un vide jāpakārto cilvēku vajadzībām, nevis jāveicina vides degradāciju
 - Jāmeklē iespējas, kā ar mazākiem līdzekļiem sasniegt gandrīz tikpat labu efektu, jānoņem tabū no daudziem aizliegumiem